

Република Српска
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
Наставно-научно вијеће

Број: 05-1022/07

Дана, 14.12.2007. године

На основу члана 74. и 88. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 85/06 и 30/07) и члана 34. став (1) алинеја 5) Статута Универзитета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Универзитета на сједници од 14.12.2007. године,
д о н о с и

О Д Л У К У

1. **Др Сава Смиљић** бира се у звање доцента на предметима Менаџмент и Тржиште пољопривредних производа, на период од пет година.
2. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Образложење

Универзитет у Бањој Луци на приједлог Научно-наставног вијећа Пољопривредног факултета расписао је дана 15.08.2007. године Конкурс за избор наставника за наставне предмете Менаџмент и Тржиште пољопривредних производа.

На расписан Конкурс пријавио се само један кандидат и то: др Сава Смиљић.

Наставно-научно вијеће Универзитета у Бањој Луци на 115. сједници одржаној 13.09.2007. године, на приједлог Научно-наставног вијећа Пољопривредног факултета образовало је Комисију за писање извјештаја за избор наставника у одређено звање. Комисија је припремила писмени извјештај, предложила да се изврши избор као у диспозитиву ове Одлуке и исти доставила Научно-наставном вијећу Пољопривредног факултета на разматрање и одлучивање.

Научно-наставно вијеће Пољопривредног факултета у Бањој Луци на сједници одржаној 08.11.2007. године констатовало је да кандидат др Сава Смиљић испуњава у цјелости услове и утврдило приједлог да се др Сава Смиљић изабере у звање доцента на предметима Менаџмент и Тржиште пољопривредних производа, на период од пет година и исти доставило Универзитету у Бањој Луци ради даљег поступка.

Наставно-научно вијеће Универзитета на сједници одржаној 14.12.2007. године утврдило је да је утврђени приједлог из претходног става у складу са одредбама Закона о високом образовању и Статута Универзитета.

Сагласно члану 74. Закона о високом образовању и члану 131. Статута Универзитета, одлучено је као у диспозитиву ове Одлуке.

ПРАВНА ПОУКА: Против ове Одлуке може се поднијети приговор Универзитету у Бањој Луци у року од 15 дана од дана пријема исте.

Достављено:

1. Факултету 2х,
2. Архиви,
3. Документацији.

**ПРЕДСЈЕДНИК
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВИЈЕЋА**

Проф. др Станко Станић

Универзитет у Бањалуци
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ
University of Banjaluka, Faculty of
Agriculture

☎: +387 51 312 390;

Факс: +387 51 312 580 Е-mail: agrobl@blic.net

78000 БАЊАЛУКА, Универзитетски град, Булевар војводе Петра Божовића 1А. РС –БиХ

Број: 0101-4551-2-56./07
Бањалука, 08. 11. 2007.

ПРИМЉЕНО: 23.11.2007	
ОРГ. ЈЕД.	БРОЈ
05	1022

На основу члана 84. Закона о високом образовању ("Службени гласник РС" број: 85/06 и 30/07) и члана 138. Статута Универзитета у Бањој Луци, Научно-наставно вијеће Пољопривредног факултета, на 2. сједници одржаној 08. 11. 2007. године, донијело је

ОДЛУКУ

Предлаже се Сенату Универзитета у Бањој Луци да др **Саву Смиљића** *изабере* у звање *доцента* на предмете **Менаџмент и Тржиште пољопривредних производа**, на период од пет година.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Универзитет у Бањој Луци расписао је дана 15. августа 2007. године Конкурс за избор наставника за наставне предмете Менаџмент и Тржиште пољопривредних производа.

На расписани Конкурс пријавио се само један кандидат и то: др Сава Смиљић.

Наставно-научно вијеће/Сенат Универзитета у Бањој Луци на 115. сједници одржаној 13. 09. 2007. године, образовало је Комисију за писање извјештаја за избор наставника у одређено звање. Комисија је припремила писмени извјештај, предложила да се изврши избор као у диспозитиву ове Одлуке и исти доставила на разматрање и одлучивање.

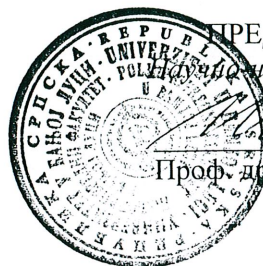
Научно-наставно вијеће Пољопривредног факултета у Бањалуци на 2. сједници одржаној 08. 11. 2007. године утврдило је да кандидат др Сава Смиљић испуњава у цјелости услове за избор и предложило Сенату Универзитета да се др Сава Смиљић *изабере* у звање *доцента* на предметима Менаџмент и Тржиште пољопривредних производа на период од пет година.

Ова Одлука доставља се Сенату Универзитета у Бањој Луци ради избора др Саве Смиљића у звање наставника.

Саставни дио ове Одлуке је Извјештај Комисије за писање извјештаја.

ДОСТАВЉЕНО:

1. Сенату Универзитета,
2. а/а - 2х

ПРЕДСЈЕДНИК

Наставног вијећа

Проф. др Никола Мићић

UNIVERZITET U BANJA LUCI
Poljoprivredni fakultet
Komisija za izbor nastavnika
po raspisanom konkursu

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊА ЛУЦИ
ПОЛЈОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ
78000
ТЕЛЕФОН: 051/241024
БРОЈ: 0101-4376/07
ДАТУМ: 19. 10. 2007 20 г.

I Z V J E Š T A J

Komisije po raspisanom konkursu za izbor nastavnika za nastavne predmete

Menadžment i
Tržište poljoprivrednih proizvoda
na Poljoprivrednom fakultetu Banja Luka

Banja Luka, septembra, 2007 god.

KOMISIJA U SASTAVU:

1. Prof. dr Nikola Vukmirović, redovni profesor na predmetima, Preduzetnička ekonomija, Preduzetništvo i Specijalno računovodstvo, Ekonomski fakultet, Banja Luka, predsjednik
2. Prof. dr Stevo Mirjanić, vanredni profesor na predmetima Ekonomika i organizacija u poljoprivredi, Ekonomika poljoprivrede i međunarodne organizacije i Ruralni razvoj, Poljoprivredni fakultet Banja Luka, član
3. Prof. dr Branko Krstić, redovni profesor na predmetima Ekonomika proizvodnje i organizacija, Upravljanje agrarnim razvojem, Računovodstvo, Poljoprivredni fakultet Beograd, član

**NASTAVNO-NAUČNOM VIJEĆU POLJOPRIVREDNOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U BANJA LUCI**

Predmet: Izvještaj komisije za izbor nastavnika za predmet
MENADŽMENT I TRŽIŠTE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA
na Poljoprivrednom fakultetu u Banja Luci.

Na osnovu Odluke Nastavno-naučnog vijeća Univerziteta u Banjoj Luci, br. 05-658-7-52/07 od 13.09.2007. godine, obrazovna je Komisija za izbor nastavnika za nastavni predmet „MENADŽMENT,, I „TRŽIŠTE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA,, o čemu podnosimo sledeći:

I Z V J E Š T A J

Konkurs za izbor nastavnika za nastavni predmet „MENADŽMENT,, I „TRŽIŠTE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA,, objavljen je 15.08.2007. god. u dnevnom listu „Glas srpski“ iz Banja Luke. Na konkurs se u predviđenom roku prijavio samo jedan kandidat doc. dr Sava Smiljić, zaposlen na Fakultetu „Evropski Univerzitet FSOM, Beograd.

O kandidatu, dr Sava Smiljić, dostupni su sledeći podaci:

I Biografski podaci kandidata

Sava Smiljić, rođen u Vozućoj, opština Zavidovići, 30.06.1952. godine, gdje je završio osnovnu školu. 1971. godine Gimnaziju u Lukavcu-Tuzla. U Sarajevu, marta 1976. godine diplomira na Poljoprivrednom fakultetu.

Poslediplomske studije završava na grupi Agroekonomika na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu, 1986/1991 godine. Tema magistarskog rada „Ekonomski pokazatelji proizvodnje i plasmana piva u Sarajevskoj pivari“, a 1991. godine magistrira.

Doktorsku disertaciju pod nazivom „Sistemski pristup poslovnom menadžmentu u poljoprivredi“ odbranio je na Univerzitetu u Banja Luci, januara 2003. godine.

Po završetku fakulteta zaposlio se u Sarajevu u Studentskom centru kao pomoćnik direktora preduzeća gde je radio do odlaska u vojsku 1977. godine.

Po odsluženju vojnog roka, 1978. godine, zaposlio se kao zamjenik direktora u RO Mladost BiH-Sarajevo, gdje je ostao do 1983. godine.

Na zahtjev olimpijskog komiteta formira se u UPI-u, kao nosioću smeštaja i ishrane zvaničnika Sarajevske olimpijade, menadžerska ekipa za ZOI 84, u koju je ušao i Smiljić. Po završetku Olimpijade imenovan je za generalnog direktora RO UPI – Ugostiteljstvo i turizam – Sarajevo, gdje je radio do početka rata 1992. godine.

Dolaskom u Beograd 1992. godine, osniva privatnu firmu „Jessa komerc“ u kojoj radi do 2003 godine. Istovremeno, bavi se stručnim i naučnim radom na ekonomskom institutu Consecco Beograd i Agroekonomskom odsjeku Poljoprivrednog fakulteta u Zemunu.

Od 2003. godine radi kao predavač; na Evropskom Univerzitetu za menadžment, Fakultet za menadžment malih i srednjih preduzeća (FMMSP), i Fakultetu za Strateški i operativni menadžmen, u zvanju Docenta.

Zvanje: Docent iz naučne oblasti menadžmenta (predmeti: Menadžment trgovine, Menadžment tehnološkog razvoja, Menadžment malog biznisa, Računovodstvo i tržište poljoprivrednih proizvoda, Tržišna ekonomija).

Jezik: Ruski

Naučna i stručna djelatnost: Objavio je preko 40 radova u domaćim i međunarodnim časopisima i simpozijumima. Autor je pet knjiga, a u jednoj od njih je koautor.

Naučna i stručna djelatnost

Doktorska teza

Sava Smiljić (2004) „Sistemski pristup u upravljanju privrednim subjektima u poljoprivredi,“ Poljoprivredni fakultet, Univerziteta u Banja Luci.

Istraživanjem sistemskog pristupa u poslovnom menadžmentu u poljoprivredi obuhvaćeni su teorijske osnove sistemskog pristupa u menadžmentu i modeli različitih tipova proizvodnih jedinica u poljoprivredi čija je analiza poslužila za unapređenje poslovnog odlučivanja.

Teorijske osnove sistemskog pristupa objašnjene su razmatranjem njegovog istorijskog razvoja, zatim definicija, procesa i funkcija menadžmenta, definicija sistema, njegovih karakteristika, ciljeva, hijerarhijskih odnosa u sistemu, koncepta sistema preko opštih i specifičnih obilježja sistemskog pristupa, istraživanja poljoprivrednih sistema, njihove klasifikacije, modelovanja, metoda analize, institucionalne podrške njihovom razvoju, povezanosti sa agroekosistemima i efikasnosti poljoprivrednih sistema.

Predmet istraživanja je primena sistemskog pristupa koncepta na modelima za rješavanje praktičnih problema četiri tipa proizvodnih subjekata u agroindustriji. Za rješavanje centralnog pitanja ovog istraživanja, koje se sastoji u unapređenju upravljanje, promjenama, u proizvodnom programu proizvodne jedinice, korišćeni su metodi modelovanja i linearnog programiranja. Dopunu ovim modelima predstavljaju metodi upoređivanja i analize uslova i rezultata poslovanja proizvodnih jedinica. Simulacijom raznih promjena primjenjeno je eksperimentisanje na modelu, čime je omogućeno da se, prije primjene određenih rješenja, provjeri kakve bi posledice ta rješenja mogla izazvati u poslovnim rezultatima proizvodnih jedinica. Iz analize modela izvedeni su zaključci i preporuke, na osnovu kojih se može unaprijediti proces odlučivanja u proizvodnim jedinicama agroindustrijskog sistema.

Pri mjerenju efikasnosti poljoprivrednih sistema, ističu se tri njena oblika:

- Biološka, koja se zasniva na upoređivanju sadržaja energije, proteina i drugih sastojaka u proizvodu prema njihovom sadržaju u inputu.
- Ekonomska efikasnost naglasak stavlja na zakon ponude i tražnje i zakon opadajućeg prinosa.
- Relativna efikasnost, koja se svodi na međusobno upoređivanje efikasnosti različitih sistema.
- Na primeru stvaranja osnove za donošenje odluke o izboru strategije razvoja preduzeća, pokazano je kako se mogu ublažiti nedostaci statičnosti i linearnosti metoda linearnog programiranja kao osnove ovog modela. Iz analize modela proizašli su i pariteti cijena ekoloških u odnosu na konvencionalne proizvode koje je potrebno postići da bi orijentacija na ekološku proizvodnju dostigla i odgovarajuću ekonomsku opravdanost.

K₆₁ 4.0

Magistarski rad

Sava Smiljić, (1991) „Ekonomski pokazatelji proizvodnje i plasmana piva u Sarajevskoj pivari,, Poljoprivredni fakultet, Univerziteta u Sarajevu.

U radu je obrađena organizacija poslovne funkcije u složenom sistemu UPI – Sarajevska pivara. Poseban akcenat je dat na dvije ključne funkcije, proizvodnju i marketing (plasman). Obrađen je pojam ekonomskog uspjeha preduzeća, stopa dobiti, produktivnost rada i druge ekonomske kategorije.

Rad ukazuje da je neophodna reafirmacija funkcije poslovnog organa, kao organa rukovođenja. Obaveza poslovnog organa je da oko sebe okupi »pametnije od sebe i organizuje tuđu pamet«, odnosno da izabere takav stručni tim koji će moći da stručno i efikasno obavlja postavljene zadatke u vrlo turbulentnim uslovima privređivanja.

K₆₂ 2.0

BIBLIOGRAFIJA

Objavljenih i saopštenih naučnih stručnih radova

Radi obimnosti radova, u Izvještaju se daju kraći izvodi iz čega se može sagledati obim i struktura naučno-istraživačko i nastavnog rada dr Save Smiljića.

I Naučni i stručni radovi štampani u časopisima sa recenzijom

1. *Krstić, B., Bogovac, V., Smiljić, S. (2000): **Ekonomsko – ekološka ravnoteža u strategiji razvoja poljoprivrede**. Agroznanje, str. 21-24, br.1, god.1, Banja Luka.

Stepen nesaglasnosti između ekonomije i ekologije u znatnoj mjeri je uslovljen nivoom razvijenosti privrede, posebno poljoprivrede određenog područja. Kako ublažiti nesklad između ekonomskih i ekoloških zahtjeva? Šta se preduzima u nekim zemljama radi postizanja tog cilja? Kojim se metodima može uspostaviti ravnoteža između pomenutih zahtjeva? Na ova pitanja traže se odgovori u ovome naučno istraživačkom radu.

Rad se bavi metodama kojima se može uspostaviti ravnoteža između potrebnih zahteva. Došlo se do zaključka da skladni odnosi unutar poljoprivrede i između nje i njenog okruženja mogu se uspješnije uspostaviti primjenom odgovarajućih metoda za izradu strategije razvoja i njeno ostvarenje. Mogu se koristiti slijedeći metodi: linearno programiranje, TEPSIM, metodi merenja ekonomske efikasnosti upotrebe resursa, a naročito metod troškova domaćih resursa i metod ravnotežnog odnosa cijena kojim se mjeri domaća konkurentnost pojedinih proizvoda.

K₃₃ 1.5

2. Krstić, B., Ilić, G., Smiljić, S. (2001): **Menadžersko odlučivanje na osnovu istraživanja konkurentnosti poljoprivrednog gazdinstva**. Agroznanje, br. 4, god. II, str.133-142, Banja Luka.

Analizom konkurentnosti trideset porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, razvrstanih u četiri grupe prema kriterijumu veličine zemljišnog posjeda, izvedeni su sledeći zaključci:

- U poređenju sa malim gazdinstvima, grupe većih gazdinstava, po pravilu, ostvaruju povoljniju konkurentnost.
- U odnosu na grupu najmanjih gazdinstava (oko 7ha obradivog zemljišta), veća gazdinstva (9-15ha) mogu prodavati svoje proizvode po nižoj cijeni za 4-15%, a da pri tome ostvare jednaku ekonomičnost kao najmanja gazdinstva.
- Odstupanje od opšteg pravila predstavlja kretanje konkurentnosti kad se poslovni rezultat izrazi neto prihodom po hektaru obradivog zemljišta. U tom slučaju grupa malih gazdinstava ostvaruje najpovoljniju konkurentnost. Grupe većih gazdinstava moraju da prodaju svoje proizvode po cijenama za 14-37% višim da bi ostvarile jednake neto prihode po hektaru kao grupa malih gazdinstava.

K₃₃ 1.5

3. * Krstić, B., Luci, Đ., Smiljić, S., (2003): **Stočarska farma kao podsistem poljoprivrednog gazdinstva**. Agroekonomika, br. 32, Vol. 32 str. 179-184, Novi Sad.

Često se događa da se potrebe društvene zajednice za odgovarajućim obimom i kvalitetom stočnih proizvoda ne podudaraju sa interesom proizvođača da uključe stočarsku proizvodnju u proizvodni program gazdinstva. Taj raskorak se može manje ili više ublažiti ukoliko proizvođač poznaje više načina pomoću kojih gajenje stoke može uspješno uskladiti sa faktorima koji utiču na poslovni uspjeh.

Uspješno uključivanje stočarstva u proizvodni program, uslovljeno je prirodnim uslovima, makroekonomskim ambijentom, organizaciono-ekonomskim uslovima samog gazdinstva, tehnološki i drugim obilježjima pojedinih linija stočarske proizvodnje.

Cilj je ovog rada da analizom većeg broja naučno istraživačkih radova ukaže na mogućnosti koje proizvođaču stoje na raspolaganju da stočarsku proizvodnju kao posdistem poljoprivrednog gazdinstva učini ekonomski efikasnijom.

K₃₃ 1.5

4. Maletić, R, **Smiljić, S.**, (2004): **Primjena linearnog programiranja u poslovanju preduzeća za klanje i preradu živine.** Statistička revija, str. 59-66, br.1-4, god. Beograd.

Model preduzeća za klanje i preradu brojlerskih pilića omogućio je da se pokaže kako se primjenom metoda linearnog programiranja može povezati primarna proizvodnja sa preradom i model dovesti u optimalno stanje sa stanovišta poslovnih rezultata, kako se objektivno mogu utvrditi pariteti prodajnih cijena gotovih proizvoda, kao i da se simulacijom raznih promjena na optimalnom rješenju modela sagleda postupak ugradnje tehnoloških inovacija u konstrukciju modela i utvrdi ekonomska opravdanost uvođenja inovacija. Jednom riječju metodama operacionih istraživanja veoma se uspješno vrši eksperimentisanje na modelu u agrarnim sistemima privređivanja.

U agroekonomskim istraživanjima posmatrane pojave su često povezane, pri čemu se njihove međusobne veze i relacije ne mogu u potpunosti determinisati jednostavnim statističkim postupcima. Primjenom ovih metoda postiže se, prije svega visok stepen analitičkog prosuđivanja o analiziranim pojavama.

K₃₃ 1.5

5. Ceranić, S., Maletić, R, **Smiljić, S.**, Paunović, T, (2005): **Simulacioni modeli u procesu stočarske proizvodnje.** Agroznanje, Vol. 6, br.1, str.117-122, Poljoprivredni fakultet Banja Luka. Rad saopšten na naučno-stručnom savjetovanju agronoma Republike Srpske pod nazivom »Proizvodnja hrane u uslovima otvorenog tržišta«, 28-31. marta 2005, Jahorina, organizator Poljoprivredni fakultet, Banja Luka. UDC: 633.6.001.572.

Zbog posebnog značaja u funkcionisanju vitalnih potreba stanovništva, kao i veza koje se uspostavljaju sa drugim sistemima, proizvodnja hrane životinjskog porijekla u okviru jedne države pretstavlja oblast od posebnog značaja, kada su u pitanju ekonomska istraživanja. Proizvodnja hrane pretstavlja izuzetno pogodnu oblast za primjenu simulacionih modela kojima se obezbjeđuju informacije o mogućim rezultatima promjena poslovne politike, prije nego što se te promjene uvedu u stvarni sistem.

K₃₃ 1.5

II Naučni radovi referisani na domaćim i međunarodnim skupovima recenzirani i objavljeni u cjelini

6. Rakić, S., Maletić, R., **Smiljić, S.**, (2007): **Properties of food emulsion quality.** Rad saopšten na 10. International Conference Dependability and uality Management ICDQM-2007, 14-15 june, Belgrade. Proceedings »Dependability and Quality Management«, p. 808-812.

Sistem kvaliteta je funkcionalna struktura u prehrambenoj industiji u okviru čega su svi nivoi ovlašćenja i odgovornosti tijesno povezani.

Upravljanje kvalitetom i obezbjeđenje kvaliteta je osmišljen, pripremljen, a kroz doslednu primjenu, realno ostvariv cilj, a ne slučajno događanje.

Dosta namirnica se djelimično ili potpuno sastoji od prehrambenih emulzija, ili su bile u emulgovanom stanju izvjesno vrijeme tokom procesa proizvodnje. Ukupne fizičko hemijske karakteristike namirnica kao što su čist izgled, ukus, reologija i stabilnost, zavise od koloidnih osobina poput koncentracije pojedinačnih kapi, njihove veličine i fizičkog stanja, koloidnih interakcija i međufaunoh osobina.

Razvijene su i standardizovane metode za kategorizaciju funkcionalnih osobina prehrambenih osobina prehrambenih emulzija koje omogućavaju proizvođačima hrane da izaberu sastojke na sistematičiji način i sa boljom informisanošću.

K₃₂ 3.0

7. * Krstić, B., Smiljić, S., (2000): **Development durable et strategie du development d agriculture.** Congres mondial sur la coexistence humaine dans un monde responsable et solidaire a laube du ille millenaire. p. 409-414 Montreal, Canada.

Održivi razvoj u poljoprivredi doveden je u vezu sa ekonomsko ekološkom ravnotežom koja je, kao složena pojava, raščlanjena na nekoliko oblika. Simulacijom promjena određenih parametara modela, utvrđeno je koji pariteti cijena mogu poboljšati konkurentnost pojedinih proizvoda i kako se mijenjaju rezultati proizvodnje pod uticajem različitih mjera agrarne politike.

K₃₂ 3.0

8.* Krstić, B., Ilić, G., Smiljić, S., (2002): **Family farm between production specilization and diversification.** XXIX VARI TUDOAOMAGNOS NAPOK, p. 157-161 Mosonmagyarovar, Hungary.

Ekonomska opravdanost povećanja stepena specijalizacije poljoprivredne proizvodnje na porodičnoj farmi ispitana je primjena četiri tipa modela od kojih je svaki obrađen u 11 varijanti. Analizom modela utvrđeno je da se najpovoljniji poslovni rezultat ostvaruje ako u strukturi proizvodnje dominira povrće, dok zastupljenost industrijskog bilja i naročito govedarske proizvodnje, utiču nepovoljno na rezultate. Opšti zaključak je da u uslovima u kojima se razvija jugoslovenska poljoprivreda nisu ispunjene neophodne pretpostavke za odlučniju orijentaciju farmi prema jače specijalizovanoj proizvodnji. Stoga još uvijek veći stepen diverzifikacije proizvodnje pretstavlja povoljnije rješenje, kako sa stanovišta visine poslovnog rezultata, tako i sa gledišta njegove stabilnosti u dužem periodu.

Radom je ustanovljeno da u uslovima razvoja poljoprivrede nije ekonomski opravdano jače usmjeravanje na sapecijalizovanu proizvodnju farni koje su smještene u ravničkom dijelu zemlje.

K₃₂ 3.0

9. Ceranić, S., Maletić, R., Smiljić, S., (2004): **Simulacioni model u rešavanju tehničko-ekonomskih problema biljne proizvodnje.** Zbornik radova SYM-OP-IS-2004, str. 373-377. Građevinski fakultet. XXXI Jugoslovenski simpozijum o operacionim istaživanjima, Iriški Venac, Fruška Gora, 14-17, 09.2007.

Tehnički razvoj poljoprivrede je u direktnoj korelaciji sa stepenom mehanizovanosti biljne proizvodnje. U farmskim proizvodnim sistemima, koji teže da se po načinu proizvodnje približe industrijskim sistemima, više od 50% direktnih troškova proizvodnje na obradivom zemljištu otpada na troškove mehanizacije. Zato se ostvareni prihod, na farama koje posluju pod približno istim uslovima, može povećati kroz stepen mehanizovanosti biljne proizvodnje. Stoga, nije iznenađujuće što se poslednjih godina puno pažnje posvećuje istraživačkom radu koji se odnosi

na upotrebu matematičkih metoda u poljoprivredi. Posebno značajno »oruđe« za ispitivanje takvih sistema predstavlja dinamičko-stohastička simulacija.

K₃₃ 1.5

10. Ceranić, S., Maletić, R., **Smiljić, S.**, (2005): **Model vrednovanja tehničko-tehnološkog razvoja u poljoprivrednim investicijama**. Zbornik radova SYM-OP-IS – 2005, str. 387-390. Izdaje Ekonomski fakultet. Rad saopšten na XXXII Jugoslovenskom simpozijumu o operacionim istraživanjima od 27. do 30. septembra 2005 godine u Vrnjačkoj Banji. ISBN: 86-403-0685-0.

Sa stanovišta poljoprivrede postavlja se pitanje kako upravljati investicijama. Jedan od mogućih pristupa svodi se na stvaranje koncepta upravljanja investicijama pomoću modela. Predloženi model upravljanja investicijama u poljoprivredi predstavlja solidnu osnovu za efikasno upravljanje novim investicijama, što je uslov za budući razvoj poljoprivrede. Međutim, potrebno je i ostale činioce dovesti u sklad, a tu se prije svega misli na resurse i informacije, a posebno rezultate tehničko, tehnološkog razvoja.

K₃₃ 1.5

11. Krstić, B., **Smiljić, S.**, Ilić, G., Ostojić, A. (2005): **Menadžment i knjigovodstvo seljačkog gospodarstva**. 40-ti znanstveni skup hrvatskih agronoma, Zbornik radova, p. 362-365, Opatija.

Obradom i analizom knjigovodstvenih podataka, pokazano je kako se sastavlja bilans stanja imovine, obračunavaju poslovni rezultati kao cjeline gazdinstva i utvrđuju rezultati proizvodnje pojedinih proizvoda na bazi obračunskih kalkulacija. Osim toga, objašnjeno je kako se iz knjigovodstva mogu dobiti dodatne informacije koje se odnose na efikasnost iskorištavanja faktora proizvodnje, opravdanost nabavke novih osnovnih sredstava, ocjenu kvalitete primjenjenih organizacijsko – tehnoloških rješenja i obradu specifičnih slučajeva u evidentiranju i analizi podataka. Koncept knjigovodstvenog sistema i analize podataka testiran je na modelu seljačkog gospodarstva na kome su zastupljene sve grane poljoprivredne proizvodnje i izvjesni vidovi dorade i prerade proizvoda. Podaci za model obuhvaćaju poslovnu godinu u cjelini i njeno povezivanje sa prethodnom i slijedećom godinom u proizvodnom finansijskom smislu. Ovim je model doveden u blisku vezu sa realnim stanjem poljoprivredne prakse.

K₃₂ 3.0

12. Savić, M., **Smiljić, S.**, Stanojlović, T, (2005): **Značaj edukacije u razvoju znanja i realizaciji strategije kvaliteta**. Zbornik radova str. 71-73 sa IX savjetovanje sa međunarodnim učešćem- asocijacija za kvalitet i standardizaciju Srbije, Sokobanja.

Jedan od najvažnijih uslova prodora naše privrede u svjetske tokove je profesionalno osposobljavanje studenata za organizovanje proizvodnje i kontrole, standardizacije i marketinga na principima menadžmenta kvaliteta.

- Stalna težnja da se ostvari maksimalna produktivnost uz minimalne troškove postavila je ljudski faktor na prioritarno mjesto u strateškom poslovanju.
- Modernizacija poslovanja zahteva nova znanja i nove profesije, što se ostvaruje visokim nivoom klasičnog obrazovanja i permanentne edukacije u toku rada.
- Sa aspekta globalizacije i održivog razvoja potrebno je u klasično obrazovanje na fakultetu uvrstiti predmet upravljanje kvalitetom.
- Studenti i zaposleni moraju biti spremni da se stalno usavršavaju kako bi se prilagodili brzim promjenama u savremenom razvoju privrede i društva.
- Usvajanje i realizacija međunarodnih i evropskih standarda kvaliteta kroz obrazovanje osposobiće stručnjake da uspješno prihvataju i uklapaju se u promjene i da maksimalno doprinose konkurentnosti kompanije u kojoj su angažovani.

K₃₃ 1.5

13. Maletić, R., Ceranić, S, **Smiljić, S.**, (2007): **Linearno dinamički modeli razvoja poljoprivrednih preduzeća**: Zbornik radova SYM-OP-IS 2007. Izdaje FON. Rad saopšten na XXXIII Jugoslovenskom simpozijumu o operacionim istraživanjima, Zlatibor.

Prema zahtjevima praktičnog upravljanja preduzećem, razlikujemo tri osnovne mogućnosti matematičkog modeliranja sistema preduzeća. Jedan od njih je modeliranje kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih odluka kontrolnih podistema na farmi, drugi je matematički opis operacije (ili rad) preduzeća i treća konačna integracija prva dva pristupa. Kao rezultat posebnosti uslova poljoprivredne proizvodnje je da se njihov efekat ne može precizno izmjeriti i unapred planirati. Poljoprivreda posjeduje određene specifičnosti kao što je biološki karakter proizvodnje, relativno dug period od zasnivanja proizvodnje do rezultata, što svemu dodatno daje stohastičnost. Stoga se neki faktori ne mogu uzeti i uključiti u navedene modele. Predloženi modeli u poljoprivrednoj proizvodnji predstavljaju osnovu za efikasno upravljanje i budući razvoj poljoprivrede.

K₅₂ 0.5

III Naučni radovi prezentirani na domaćim i međunarodnim skupovima recenzirani i objavljeni u izvodu

14.***Smiljić, S.**, (2000): **Konkurentnost ruralnog područja i njegova budućnost**. Vlasinski susreti. Vlasotince.

U ovom radu su pretstavljani rezultati rada na projektu reorganizacije jednog malog preduzeća, čija je osnovna djelatnost tržišno zastupanje jedne multinacionalne kompanije koja se bavi proizvodnjom i prometom pesticida. Sem pregleda osnovnih karakteristika postojeće organizacione strukture ukazano je i na pravce promjena koje su realizovane u toku reorganizacije preduzeća.

Podrazumijeva se da postoje dva aspekta konkurentnosti ruralnog područja. Prvi obuhvata opšta obilježja kvaliteta i neprijatnosti življenja u selu (odsustvo zagađenosti sredine, socijalna kohezija, dostupnost opštih usluga). Drugi, uključuje mogućnosti da seoska domaćinstva zarade odgovarajući dohodak koji je, inače, jako određen prihodima od poljoprivrednih aktivnosti. Dakle, značajan aspekt konkurentnosti ruralnih područja je konkurentnost poljoprivrednog sektora, koja znači njegovu sposobnost da obezbijedi prihode koji su jednaki ili veći nego oni iz drugih sektora.

K₅₂ 0.5

15. **Smiljić, S.**, Savić, M., (2005): **Rizici prihvatanja inovacionih tehnologija**. Zbornik sažetaka – Agroznanje, p. 155. Naučno stručno savetovanje agonoma R.Srpske » Poljoprivreda RS kao sastavni dio evropskih integracionih procesa«, 28-31, mart 2005.

Rizici prihvatanja novih tehnologija su u tržištu i konkurenciji. Inovacione tehnologije su rezultat razvojne strategije proizvodne kompanije ili zahtijeva i potreba tržišta.

Istraživanja pokazuju da je najveći broj novih tehnologija češće odbačen usled tržišne neprihvaćenosti, nego zbog tehnološke neizvodljivosti. Nasuprot tome, ne postoji rizik kod novih tehnologija nastalih kao rezultat zahtijeva tržišta (npr. Internet).

Rizik sam po sebi treba prihvatati kao stalni izazov za kompaniju, kao poželjan faktor razvoja, treba ga koristiti i njime upravljati.

Radom se podvlači slijedeće: prelaz na novu tehnologiju je riskantan i težak, rizik od uvođenja novih tehnologija treba da pretstavlja stalni izazov i prirodno stanje za preduzeće, jer inicira razvoj, inovacija je ključ uspeha, a promjena je najmoćnija snaga današnjeg života.

K₅₂ 0.5

16. Savić, M., Smiljić, S., (2005): **Održivi razvoj i proizvodnja organske hrane. Zbornik sažetaka – Agroznanje, p. 129**, Naučno stručno savjetovanje agronoma Republike Srpske »Poljoprivreda RS kao sastavni dio evropskih integracionih procesa«, 28-31. mart 2005, Jahorina.

Nekontrolisano iskorišćavanje resursa u poljoprivrednoj proizvodnji rezultiralo je alarmantnim upozorenjem o globalnoj prijetnji održivosti i zaštite životne sredina. Adekvatan odgovor i protuteža degradaciji eko-sistema u svijetu je koncept održivog razvoja. Proizvodnja organske hrane je u skladu sa principima održivog razvoja i zasniva se na očuvanju i unapređenju životne sredine, etičkim normama uz orijentaciju na ekonomsku opravdanu proizvodnju.

K₅₂ 0.5

17. **Smiljić, S., (2005): Rizik menadžmenta – faktor bržeg razvoja poljoprivrede.** Zbornik sažetaka – Agroznanje, p. 154. – Naučno – stručno savetovanje agronoma Republike Srpske „Poljoprivreda RS kao sastavni dio evropskih untegracionih procesa“, 28-31. mart 2005 Jahorina.

Poslovni uspjeh isključivo zavisi od odlučnosti i odgovornosti preuzimanja rizika. Prihvaćen rizik se nagrađuje profitom. Stalni pritisak konkurencije nameće permanentno prihvatanje, a potom upravljanje rizikom. Upravljanje će biti uspješnije ako se uobzire neophodni faktori kao što su: edukacija, razvoj tržišta, adekvatna informacija, strategija prilagođena konkretnoj proizvodnji i sl.

Navedeni izvori rizika ocijenjeni su visokom cijenom, a posebno je naglašen rizik zdravlja vlasnika imanja i članova porodice, zatim slijede proizvodni rizici (klima,...) i na kraju tržišni rizici.

K₅₂ 0.5

IV Pedagoška aktivnost kandidata

Pedagoško-psihološko obrazovanje kandidat je stekao pohađanjem odgovarajućih obrazovnih instirucija za izvođenje nastavne delatnosti, čime posjeduje stručnu osnovu za izvođenje nastavnog procesa. Kao Docent na fakultetu od 2003, vrlo uspješno je učestvovao u izvođenju nastave.

Takođe, dugogodišnje uspješno menadžersko i stručno iskustvo u privredi, Institutu, a posebno u segmentu rada sa ljudima, omogućuje mu nesmetan rad sa studentima i saradnicima na Fakultetu.

Ostale naučne stručne aktivnosti:

Učestvovao je na više naučnih skupova, seminara i savetovanja. Recezent je više objavljenih knjiga. U jednom mandatu obavljao je funkciju direktora Instituta za strateški razvoj pri Evropskom Univerzitetu. Šef je odseka za magistarske studije za savremeni menadžment pri FMMSP.

Objavljeni udžbenici, naučne knjige

21. *Smiljić, S., (2003): **Primjena poslovnog menadžmenta u poljoprivredi sistematskim pristupom.** Izdavač Institut Consecco – Beograd.
22. Krstić, B., Smiljić, S., (2003): **Teorija i praksa sistemskog pristupa poslovnom menadžmentu u poljoprivredi.** Izdavač Institut Consecco – Beograd.
23. Smiljić, S., (2005): **Menadžment u trgovini.** Izdavač: Fakultet za menadžment malih i srednjih preduzeća Beograd.
24. Smiljić, S., (2006): **Menadžment tehnološkog razvoja.** Izdavač: IC- Jessa Beograd.
25. Smiljić S., (2007): **Računovodstvo za menadžere,** Fakultet za strateški i operativni menadžment.

Skripte

26. Smiljić, S., (2004): **Menadžment u trgovini.** Izdavač: Fakultet za menadžment malih i srednjih preduzeća Beograd.
27. Smiljić, S., (2005): **Menadžment tehnološkog razvoja.** Izdavač: Fakultet za menadžment malih i srednjih preduzeća Beograd.

Tabelarni pregled naučno-istraživačkog rada kandidata
(prema obrascu za pisanje izvještaja na Univerzitetu u Banjaluci)

Rezultati	Oznaka	Koefi- cijent	Broj radova	Zbirni koeficijent
Odbranjena doktorska disertacija	K-61	4.0	1	4,0
Odbranjena magistarska teza	K-62	2.0	1	2,0
Radovi u časopisu nacionalnog značaja	K-33	1.5	8	12,0
Radovi saopšteni na skupu međunarodnog značaja, ili zborniku poznatog međunarodnog izdavača	K-32	3	4	12,0
Radovi saopšteni na skupu nacionalnog značaja, štampan u cjelini	K-52	0.5	5	2,5
Ukupno				32,5

Pored naučno-istraživačkih radova dr Sava Smiljić je objavio pet knjiga (udžbenika) i dvije skripte, što dovoljno govori o njegovoj angažovanosti i referencama kao nastavnika na Univerzitetskoj instituciji.

Iz pregleda objavljenih radova dr Save Smiljić može se zaključiti da je predmet njegovog proučavanja dosta širok, ali težište daje proučavanju menadžmenta, tržišta poljoprivrednih proizvoda i ekonomici. Pored naučno – istraživačke sposobnosti, objavljivanja udžbenika i skripa, kandidat se ističe velikim praktičnim iskustvom.

V ZAKLJUČAK I PRIJEDLOG

Na osnovu detaljnog pregleda prijave, naučno-istraživačkih radova i objavljenih udžbenika i skripta kandidata Docenta Dr Save Smiljić, Komisija ističe:

- Dr Sava Smiljić ispoljio je veoma zapaženu aktivnost kao nastavnik u naučnoj i stručnoj oblasti iz predmeta Menadžmenta, Tržišta i Ekonomike. U naučno istraživačkoj aktivnosti dominiraju radovi iz oblasti menadžmenta, tržišta i ekonomike.
- Pored magistarskog rada i doktorske disertacije, objavio je 5 knjiga (udžbenika) 2 skripte, te preko 30 stručnih i naučnih radova, koji su publikovani u časopisima i zbornicima radova međunarodnog i nacionalnog značaja.
- Od posebne vrijednosti su udžbenici iz oblasti sistemskog pristupa menadžmentu koji su nastavak naučnog istraživanja na bazi doktorske disertacije, kao i knjige iz menadžmenta trgovine i tehnološkog razvoja.
- Knjige su napisane na savremen način i značajno će pomoći studentima u sticanju znanja iz ovih oblasti.

Cijeneći navedeno u referatu, prije svega naučnu i stručnu djelatnost kao i pedagoško – psihološku osposobljenost kandidata, objavljene udžbenike i skripta, te iskustvo u dosadašnjem nastavnom angažovanju, Komisija ocjenjuje da dr Sava Smiljić ispunjava sve uslove da bude izabran u univerzitetsko nastavničko zvanje Docenta na Poljoprivrednom fakultetu.

Shodno članu 72. Zakona o Univerzitetu (»Sl.R.S« broj 12/93) Komisija predlaže Nastavno-naučnom vijeću Poljoprivrednog fakulteta u Banja Luci da dr Savu Smiljić izabere u zvanje Docenta za predmet MENADŽMENT I TRŽIŠTE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA na Poljoprivrednom fakultetu u Banja Luci.

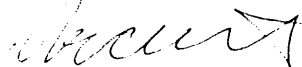
Banja Luka, Septembar, 2007.

ČLANOVI KOMISIJE:

1. Prof. dr Stevo Mirjanić

_____

2. Prof. dr Branko Krstić

_____

3. Prof. dr Nikola Vukmirović

_____